

Statenfractie BBB
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Onderwerp

Schriftelijke vragen over het Bestuurlijk rapport 'Woningbouwopgave Noord-Brabant' (maart 2025) van de Zuidelijke Rekenkamer

Geachte heer Frenken,

Bij brief van 18 april 2025, ingekomen op 18 april 2025, heeft u namens de BBB fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. *Klopt het dat GS alle aanbevelingen zoals genoemd in het statenvoorstel gaat overnemen?*

Antwoord: Zoals we hebben aangegeven in onze bestuurlijke reactie op de rapportage kunnen we ons in grote lijnen vinden in de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. De analyses van de Rekenkamer bieden ons tal van ingrediënten voor verdere verduidelijking, uitwerking en aanscherping van ons beleid en onze rol op het vlak van 'bevolking, bouwen en wonen' en de uitvoering hiervan.

E.e.a. is echter mede afhankelijk van het oordeel en de besluitvorming van Provinciale Staten, aan wie de resultaten van het Rekenkamer-onderzoek zijn aangeboden. Vanuit de agendavergadering van PS is daartoe op 9 mei a.s. een informerende themabijeenkomst gepland, waarin de Zuidelijke Rekenkamer haar rapport toelicht en er – in een inloopsessie – ruimte is voor (technische) vragen aan de Rekenkamer. Op 13 juni volgt een oordeelsvormende bijeenkomst, waarna besluitvorming is voorzien in de PS-vergadering van 27 juni.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Datum
13 mei 2025

Ons kenmerk
C2355206/6116638

Uw kenmerk
-

Programma
Wonen, Werken en Leefomgeving
Bijlage(n)
-

2. *Zijn er wellicht nog meer zaken die kunnen helpen om PS beter in stelling te brengen? Zo ja, welke zijn dat?*

Antwoord: Nee, de aspecten die wij naar voren hebben gebracht tijdens het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer zijn terug te vinden in de rapportage.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

3. *Uit het rapport komt naar voren dat diverse partijen het wenselijk en succesvol achten indien het college zich actiever opstelt. Vraag: Ziet het college deze urgentie zelf ook? Zo nee, om welke reden niet?*

Antwoord: Het college ziet ook de urgentie om tot versnelling te komen en in onze reactie op het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, die wij op 18 maart jl. aan de Rekenkamer hebben aangeboden (integraal opgenomen in de uiteindelijke rapportage), hebben wij verschillende voorbeelden opgenomen. Bovendien is met de aanstaande Wet versterking regie volkshuisvesting ook een stevige regierol voor de provincie voorzien.

4. *Zijn de genoemde acties volgens haar uitputtelijk of zijn er meer mogelijkheden? Zo ja, welke?*

Antwoord: Ja, waarbij we ook verwijzen naar onze Uitvoeringsagenda Wonen en Werken (oktober 2024), waarin meer 'wonen-acties' zijn opgenomen die we tijdens deze bestuursperiode oppakken.

Naast de door u aangehaalde acties met betrekking tot de regionale woningbouwafspraken (naar een driejaarscyclus), de aanpassing van onze Omgevingsvisie (om hierin het verplichte onderdeel 'volkshuisvesting' op te nemen) en de oriëntatie op een verbreding van ons provinciale grondbeleid naar specifieke woningbouwontwikkelingen, hebben we recent de Subsidieregeling collectieve wooninitiatieven verlengd en de 3e tranche van de 'flexpoolregeling' opengesteld.

Ook hebben we, samen met verschillende marktpartijen en woningbouwcorporaties, een Brabantse model-antérieure overeenkomst (incl. een kostenverhaalmodule) opgesteld die binnenkort aan de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) wordt aangeboden. Doel van deze model-overeenkomst is de voorfase van gebiedsontwikkelingen te verkorten met drie tot zes maanden en zo ook de woningbouw te versnellen.

Daarnaast is de provincie mede-initiatiefnemer van het traject 'SPRONG' (Samen bouwen met Partners in Regio's aan Omgevingsplannen van Noord-Brabantse Gemeenten), waarmee gemeenten worden ondersteund bij de aanpassing en omzetting van bestaande plannen aan de nieuwe Omgevingswet. Door omgevingsplannen tijdig en op goede wijze te updaten wordt ook bijgedragen aan het woningbouwtempo.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

Vanuit ons provinciale Ontwikkelbedrijf dragen wij financieel bij aan tal van (binnen)stedelijke gebiedsontwikkelingen. Vaak voert hierbij woningbouw de boventoon en wordt zo ook bijgedragen aan het bouwtempo.

We werken aan een Brabantse aanpak gericht op het beter benutten van de bestaande woning- en gebouwenvoorraad om ook langs die lijn te kunnen voorzien in de woningbehoefte en bestaande woningtekorten te verminderen.

We stimuleren nieuwe, fabrieksmatige bouwwijzen en woonconcepten en ondersteunen concrete initiatieven, gericht op het versterken van conceptuele, circulaire en duurzame woningbouw. Een ondersteunende rol hierbij van de provincie draagt bij aan de woningbouwversnelling en de betaalbaarheid van het wonen, beide belangrijke doelstellingen van ons provinciale woonbeleid.

Goede voorbeelden dragen we actief uit, zoals bijvoorbeeld het concept 'WoonST', waarbij gemeenten en woningcorporaties in Zuidoost-Brabant samenwerken om sneller – via gestandaardiseerde, conceptuele woningbouw en een uniforme wijze van toetsen van bouwaanvragen – enkele duizenden duurzame sociale huurwoningen te realiseren.

Vanzelfsprekend zijn en blijven we alert op kansen die zich aandienen om de woningbouw te versnellen. Hierbij past wel de kanttekening, die ook de Zuidelijke Rekenkamer maakt in haar rapportage, dat veel van wat zich afspeelt op de woningmarkt niet in de (directe) invloedssfeer ligt van de provincie. De provincie is op het 'speelveld' van de woningmarkt onderdeel van het grotere geheel en daarmee vaak (sterk) afhankelijk van medeoverheden en vele andere partijen, en niet in de laatste plaats van tal van (veranderlijke) Rijksprocessen en -trajecten.

5. *Welke acties zijn mogelijk te realiseren, die wellicht schuren met de wettelijke taak en welke risico's brengen die met zich mee?*

Antwoord: Met betrekking tot de woningbouwopgaven zien wij geen activiteiten die schuren met onze wettelijke taken en bevoegdheden.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

6. Hoe is de regie op de flexpool georganiseerd?

Antwoord: Aan onze Subsidieregeling versnelling woningbouw ('flexpoolregeling') ligt een SPUK-regeling vanuit het Rijk ten grondslag, die wij hebben doorvertaald naar de regionale en gemeentelijke woningbouwopgave de komende jaren. Op basis van onze subsidieregeling worden financiële middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om extra personele capaciteit in te kunnen zetten, vooral gericht op het versneld uitvoeringsgereed maken van de vele (harde) woningbouwplannen die er al zijn.

7. Kan het helpen om deze "dwingend" op te leggen bij gemeenten in beginfase van een traject waardoor er meer plancapaciteit (ook) tot uitvoering komt?

Antwoord: Nee, de subsidieregeling heeft een stimulerend, geen dwingend karakter. Gelet op de goede ervaringen uit de 1^e en 2^e tranche van onze regeling is dit een prima werkwijze gebleken. Begin april van dit jaar is de 3e tranche van de regeling opengesteld voor gemeenten in Brabant.

8. Helpt het als gemeenten in hun omgevingsvisie duidelijk aangeven waar gebouwd kan worden?

Antwoord: Ja, als in de omgevingsvisie, gebaseerd op een integrale afweging, is vastgelegd waar toekomstige woningbouw kan worden gerealiseerd, kan dat de bouw van woningen versnellen. Het noodzakelijke onderzoek en de ruimtelijke afweging heeft dan immers al bij de vaststelling van de gemeentelijke omgevingsvisie plaatsgehad. In dat geval kan direct tot vergunningverlening worden overgegaan, bijvoorbeeld met een afwijkvergunning (de zogenaamde buitenplanse omgevingsplanactiviteit).

Met betrekking tot arbeidsmigratie.

9. Kunt u aangeven waar (welke gemeenten) en hoe groot de impact voor die gemeenten is bij hun woningbouwopgave?

Antwoord: Nee, op gemeenteniveau is de impact van arbeidsmigratie op de woningbouwopgave moeilijk te bepalen. Bovendien zijn er vaak ook bovengemeentelijke, regionale, soms zelfs bovenregionale effecten. Arbeidsmigranten zijn er over de volle breedte van de arbeidsmarkt: van de

landbouw tot de logistiek, van de industrie tot de bouw en de kenniseconomie. In onze vooruitberekeningen van de bevolking en woningbehoefte, die wij als basis hanteren voor de regionale en gemeentelijke woningbouwplanning en -programmering, is daarom het verwachte buitenlandse migratiesaldo verdeeld over alle Brabantse gemeenten, naar rato van het gemeentelijk inwonertal en het aandeel van de gemeenten in de buitenlandse migratiesaldi over de afgelopen jaren. Op deze manier wordt in alle Brabantse gemeenten ruimte geboden om te kunnen voorzien in de woningbehoefte en huisvesting van arbeidsmigranten.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

10. *Ziet u in deze methodiek ook mogelijkheden voor Noord-Brabant? Zo ja, bent u bereid om deze te implementeren en wat heeft u daarvoor nodig? Zo nee, om welke reden niet?*

Antwoord: Nee, deze methodiek is geen onderdeel van de Brabantse werkwijze Gezamenlijkheid in planvoering en uitvoering geven wij vorm en inhoud via het traject 'SPRONG'. De provincie ondersteunt dit project en helpt zo gemeenten bij de complexe overgang naar de Omgevingswet.

11. *Momenteel wordt door de minister "STOER" uitgewerkt voor het "schrappen van tegenstrijdige en overbodige eisen en regelgeving" om woningbouw te versnellen. Vraag: welke regels binnen onze omgevingsverordening kunnen we schrappen om de woningbouw te versnellen.*

Antwoord: Onze Omgevingsverordening bevat weinig regels voor het realiseren van plannen die voorzien in de woningbouwbehoefte. Belangrijke voorwaarden zijn dat de woningbouwplannen passen binnen de regionale afspraken die zijn gemaakt en dat vanuit zorgvuldig ruimtegebruik is afgewogen welke plannen een plek kunnen krijgen op inbreidingslocaties in steden en dorpen. Mede gelet op de rol die aan de provincie wordt toebedeeld in de (aanstaande) Wet versterking regie volkshuisvesting én de schaarse ruimte, is het niet wenselijk om die bepalingen te schrappen.

12. *Welke risico's brengt het schrappen van die regels met zich mee?*

Antwoord: In het geval de Staten besluiten om de regionale afstemming en het (basis)principe van zorgvuldig ruimtegebruik te schrappen, is het voor ons niet langer mogelijk regie te voeren op de regionale en gemeentelijke woningbouwplanning en -programmering. Dat terwijl de aanstaande Wet versterking regie volkshuisvesting en het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer juist oproepen tot meer provinciale regie. Overigens is het aannemelijk dat

vergelijkbare regels dan weer opnieuw opgenomen moeten worden vanwege instructieregels die door het Rijk worden gesteld.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

Het schrappen van regels gericht op zorgvuldig ruimtegebruik vinden wij bovendien ongewenst met het oog op de schaarse ruimte die er is om te voldoen aan alle ruimtelijke opgaven.

Met betrekking tot flexwoningen.

13. Hoeveel zijn er al geplaatst?

Antwoord: Uit onze monitoringsgegevens blijkt, dat er vanaf 2020 ca. 750 flexwoningen zijn gerealiseerd, waarvan bijna 500 in de laatste twee jaar (2023 en 2024).

In het planaanbod voor woningbouw – stand van zaken eind 2024 – zijn in totaal nog zo'n 3.500 flexwoningen voorzien in de komende (10) jaren.

14. Wat is nodig om nog deze bestuursperiode aan dit aantal (2.000 flexwoningen) te komen?

Antwoord: Zoals aangegeven tijdens de informerende themabijeenkomst met de Staten op 29 november jl. is de provincie, wat de ontwikkeling en realisatie van flexwoningen betreft, maar beperkt van meerwaarde gebleken ten opzichte van hetgeen door de markt zelf kan worden opgepakt. Wel blijven we, maar dan meer vanuit onze verbindende rol, kennis en succesvolle initiatieven delen en zo de totstandkoming van meer flexwoningen stimuleren.

15. Kunt u aangeven wat het effect is op de realisatie van het aantal woningen van de motie M96a-2023 "een straatje erbij voor kleine kernen en motie M81-2024 "een nieuwe Brabantse kern?"

Antwoord: Nee, wij kunnen niet aangeven wat het exacte effect van genoemde moties is. Het planaanbod in Brabant omvat (anno 2024) ruim 215.000 woningen, opgenomen in zo'n 4.500 plannen. Bijna driekwart (72%) van de plannen telt minder dan 25 woningen. Nog los van wat precies onder 'een straatje erbij' wordt verstaan, is het niet te doen om van de ca. 13.400 woningen die er vorig jaar zijn bijgekomen (10.600 via nieuwbouw en 2.800 via andere toevoegingen, zoals bijvoorbeeld via splitsing of de ombouw van kantoren naar woningen) exact aan te geven welke daarvan vallen onder de noemer 'een straatje erbij'. Maar er zullen zeker de nodige woningbouwprojecten bij zitten in en aan de randen van de wat kleinere steden en dorpen. Overigens: omdat er vorig jaar ook zo'n 1.800

woningen zijn gesloopt en circa 800 woningen op een andere manier aan de voorraad zijn onttrokken (bijvoorbeeld door functieverandering of samenvoeging), is de netto groei in 2024 uiteindelijk uitgekomen op 10.800 woningen.

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

Over de motie 'een nieuwe Brabantse kern' bent u geïnformeerd tijdens een themabijeenkomst op vrijdag 7 februari jl.

16. Uit antwoorden op eerder door ons gestelde vragen blijkt duidelijk dat bekend is wat nodig is om versnelling in realisatie van (tijdelijke) woningen op VAB-locaties te brengen. In het licht van het advies van de Rekenkamer dat GS een pro-actievere rol op zich moet nemen onze vraag: welke actie kunnen wij verwachten dat gemeenten gaan voldoen aan het antwoord zoals hierboven is weergegeven?

Antwoord: Wij roepen gemeenten op en ondersteunen gemeenten ook om hiervoor beleid te ontwikkelen. Zo ondersteunen wij het VNG-traject 'SPRONG', dat gemeenten helpt om tot een regelbibliotheek voor het omgevingsplan te komen. Daarnaast stellen wij kennis en instrumenten ter beschikking die gemeenten ondersteunen bij de ontwikkeling van beleid, zoals de 'datahub Brabant schakelt'. Deze datahub bevat een breed scala aan informatie, dat gemeenten helpt bij het maken van beleid en de afweging daarvoor. Wij zien dat steeds meer gemeenten het belang van gebiedsgericht beleid op dit vlak onderschrijven.

M.b.t. een concreet op te stellen actieplan.

17. Bent u bereid om dat plan op te stellen? Zo ja, Wanneer kan PS over dat overzicht beschikken? Zo nee, om welke reden niet?

Antwoord: Nee, we zien onze Uitvoeringsagenda Wonen en Werken als leidraad voor onze activiteiten in deze bestuursperiode. In het najaar verschijnt een Voortgangsrapportage bij deze Uitvoeringsagenda en kunnen, bijvoorbeeld op basis van actuele ontwikkelingen, nieuwe inzichten of veranderende politiek-bestuurlijke prioriteiten, de acties zoals opgenomen in onze Uitvoeringsagenda worden aangepast, aangevuld of aangescherpt worden.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

13 mei 2025

Ons kenmerk

C2355206/6116638

I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA

(In verband met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is deze brief niet voorzien van een (digitale) handtekening)